

Datum:	Juli 2025
Onderwerp:	Aanpak Wonen voor iedereen

Inhoudsopgave

Aanpak Wonen voor iedereen.....	1
Aanleiding	1
Doelgroepen	2
Omvang huisvestingsvraagstuk.....	2
Huidige situatie	3
Integrale aanpak Wonen voor iedereen	4
Personele inzet.....	5
Financiën.....	5
Tot slot.....	6
Bijlage: aanpak Wonen voor iedereen; in beeld	6

Aanpak Wonen voor iedereen

Met de beschreven aanpak in dit document geven we invulling aan de opdracht van de raad aan het college (motie d.d. 26 maart 2025) om:

- Met een Plan van Aanpak te komen voor huisvesting van groepen met urgentie onder wie statushouders, en starters op de woningmarkt, waarbij in ieder geval voor de periode tot en met 2030, inclusief een vooruitblik tot en met 2035, structuur, duidelijkheid en voorspelbaarheid voor de omvang en verdeling van de verschillende groepen worden gegeven en geborgd
- Voor de taakstellingen zorg te dragen voor een zo evenwichtig mogelijke verdeling over alle dorpen van onze gemeente
- Hierbij aan te geven op welke wijze onze dorpen en hun inwoners mee kunnen denken en werken aan de verdere invulling en uitvoering van dit plan
- Bij de huisvesting op (tijdelijke) huisvestingslocaties aandacht te besteden aan privacy
- Te bezien of de doorstroomlocaties tegelijkertijd ingezet kunnen worden voor de – al dan niet tijdelijke huisvesting – van andere groepen met huisvestingsurgentie
- Dit plan van aanpak uiterlijk in september 2025 aan de gemeenteraad voor te leggen.

Aanleiding

Door de aanhoudende krapte op de woningmarkt kunnen veel woningzoekenden in het Westerkwartier niet op korte termijn gehuisvest worden. Er is een beperkt aantal betaalbare huurwoningen beschikbaar en de mutatiegraad daalt mede hierdoor. De gevolgen zijn ingrijpend.

Zo voldoen we als gemeente al geruime tijd niet aan de taakstelling voor statushouders. Dit leidt tot langdurig verblijf in asielzoekerscentra, met alle negatieve sociale effecten van dien. Daarnaast neemt het aantal dakloze inwoners toe. Daarbij onderscheiden we de acuut woningzoekenden met primair een woonbehoefte en de (dreigend) dakloze mensen met complexe(re) problematiek.

Daarnaast is er sprake van verborgen dakloosheid. Dat gaat om mensen die geen eigen woonplek (meer) hebben en van de ene tijdelijke oplossing naar de andere hoppen (bij vrienden, kennissen, familie e.d.) of langer dan nodig in een instelling verblijven. Ook regulier woningzoekenden, waaronder starters en een grote groep jongeren, komen op dit moment niet aan bod in de huidige woningmarkt.

We richten ons in deze aanpak onder meer op het realiseren van aanvullende (tijdelijke) woonoplossingen voor statushouders en andere urgente groepen. We gaan op de volgende pagina's in op de scope van de opdracht, de omvang van het vraagstuk, de aanpak en de daarvoor benodigde personele inzet en financiën.

Doelgroepen

Dit aanpak richt zich op de volgende groepen

1. Statushouders, deze vallen onder het programma Migratie
2. De groep die uit moet stromen uit Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) en de groep Acut Woning Zoekenden (AWZ), deze vallen onder project Transformatie BW, MO en tijdelijk onderdak AWZ
3. Regulier woningzoekenden waaronder starters en jongeren, deze vallen onder het programma Wonen.

Omvang huisvestingsvraagstuk

Huisvestingsvraagstuk statushouder en groepen MO, BW, AWZ in cijfers		
Doelgroep	Jaarlijkse behoefte	Totaal tot 2030 (5 jaar)
Statushouders (volgens taakstelling)*	103 (2025)	± 500
Uitstroom BW/MO en mensen met complexe hulpvraag**	± 40	± 200
Acut woningzoekenden zonder/lichte hulpvraag*	± 81	± 400
Totaal komende 5 jaar	± 220	± 1.100

*In 2025 moet de gemeente Westerkwartier 103 statushouders huisvesten. Deze taakstelling is verdeeld over twee jaarhelften. De taakstelling 2025-1 betreft 47 statushouders. De taakstelling voor 2025-2 betreft 56 statushouders. Deze cijfers staan ook in de brief van de provincie Groningen d.d. 25 augustus 2025. De taakstelling ontvangen we per half jaar, elke keer ongeveer 3 maand van te voren. De taakstelling tot 2030 ligt niet vast. Op basis van afgelopen jaren gaan we uit van een jaarlijks gemiddelde taakstelling van 100 statushouders per jaar.

**Bronnen: rapport monitor dakloosheid Groningen, memo inschatting aantal dakloze personen en document ontwikkelingen maatschappelijke opvang 2025

Opmerking: Verborgen dakloosheid is nog niet meegeteld. Op basis van de ETHOS-telling (april 2026) verwachten we een realistischere inschatting; vermoedelijk komt het totaal uit op circa 180 daklozen per jaar.

Huisvestingsvraagstuk regulier woningzoekenden in cijfers		
Regulier woningzoekenden	Jaarlijkse behoefte	Totaal tot 2030 (5 jaar)
Starters	Nb	Nb
Jongeren	Nb	Nb
Overig	Nb	Nb
Totaal komende 5 jaar		

Nb=niet bekend. Er is geen specifiek inzicht in het aantal starters en jongeren dat woningzoekend is en 'verborgen dakloos' is.

Huidige situatie

Lopende programma's en projecten

- **Programma Wonen**

Binnen het fysieke domein loopt het Programma wonen. Het strategische doel zoals dat is vastgelegd in het programmaplan is het realiseren van de woningbehoefte zoals die is afgesproken in de woondeal, namelijk 2.417 woningen (bruto) in de periode van 2022 tot en met 2030. Overigens kijken we inmiddels al weer verder en sturen we op de woningbehoefte in de periode tot 2040. Dit programma staat onder leiding van een programmamanager Wonen.

- **Programma Migratie**

Binnen het sociaal domein loopt het programma Migratie, waarin de volle aandacht uitgaat naar het realiseren van (tijdelijke) woonoplossingen voor de huisvesting van statushouders. Dit programma staat onder leiding van een programmamanager Migratie.

- **Project Versnelling Transformatie BW en MO**

Binnen het sociaal domein is het project 'Versnelling Transformatie Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO)' actief, inclusief tijdelijke huisvesting voor de doelgroep Acut Woning Zoekenden(AWZ). Binnen dit project worden onder andere *Kamers met Aandacht* en *Housing First* gerealiseerd. Daarnaast wordt gekeken welke aanvullende woonoplossingen nodig zijn voor de doelgroepen BW, MO en AWZ. Dit project staat onder leiding van een projectleider transformatie BW, MO en AWZ.

Lopende activiteiten

Dashboard (voor intern ambtelijk gebruik)

Betrokkenen vanuit het fysieke en sociaal domein hebben gezamenlijk het initiatief genomen voor een dashboard dat inzicht geeft in:

- Het totale woonvraagstuk voor urgente doelgroepen (in cijfers)
- Alle bekende ideeën en initiatieven binnen de gemeente Westerkwartier

De dorpen in

In juni 2025 zijn binnen het programma Migratie bewonersbijeenkomsten georganiseerd in drie dorpen in het Westerkwartier. Doel hiervan is het ophalen van ideeën en initiatieven, primair gericht op huisvesting van statushouders. De opbrengst van deze bijeenkomsten wordt toegevoegd aan het dashboard.

Screening inwonersinitiatieven

In de eerste helft van 2025 is een screeningsoverleg gestart bestaande uit een groep van 7 mensen uit het fysieke domein. In dit overleg worden de aangedragen ideeën van inwoners voor de huisvesting van statushouders gescreend op geschiktheid en haalbaarheid. Deze screening beperkt zich nu nog tot oplossingen voor statushouders en tot de initiatieven en ideeën. Oplossingen als benutten leegstaande panden, flexwonen e.d. worden hierin nu nog niet meegenomen. En tot nu toe is er nog geen proces ingericht voor de daadwerkelijke realisatie van kansrijk geachte (tijdelijke) huisvestingsoplossingen.

Programmaplan Wonen

Voor het programma Wonen is in juni 2024 een programmaplan vastgesteld waarin de doelen en activiteiten worden beschreven. Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan dit plan. De gemeenteraad wordt hierover (ten minste) één keer per jaar bijgepraat, voor het laatst op 28 mei 2025. Let op, het programma Wonen heeft niet alleen betrekking op de huisvesting van urgente doelgroepen en starters, maar gaat over de totale woningbehoefte in de gemeente Westerkwartier over een lange periode.

Integrale aanpak Wonen voor iedereen

In onze aanpak gaan we zoveel mogelijk uit van bestaande structuren en activiteiten. Alleen daar waar nodig stellen we uitbreiding voor met bijbehorende consequenties voor menskracht en financiën.

Afstemmingsoverleg Wonen voor iedereen

In het afstemmingsoverleg Wonen voor iedereen bundelen we de krachten van de collega's uit het fysieke en sociaal domein die hier al mee bezig zijn. Met als doel om (tijdelijke) aanvullende woonoplossingen te vinden, uiteraard met een tijdspad en een prioritering. Het bundelen van de krachten bevordert een effectieve en efficiënte samenwerking tussen het programma Migratie (huisvesting statushouders), het project transformatie BW, MO en AWZ en het programma Wonen. Zie ook de bijlage.

Deelnemers afstemmingsoverleg:

- Programmamanager Wonen, huidige trekker
- Programmamanager Migratie
- Projectleider statushouders
- Projectleider transformatie BW, MO en AWZ

Taken en Verantwoordelijkheden afstemmingsoverleg:

- Het dashboard goed blijven vullen en bijstellen
- Monitoren en aanjagen screening en selectie
- Opstellen realistische planning
- Aanbrengen prioritering
- Zorgdragen voor financiën (zie ook hoofdstuk financiën)
- Informeren van en afstemmen met directie, college en raad

Werkwijze:

Het afstemmingsoverleg vindt maandelijks plaats. Taken worden verdeeld, passend bij de expertise en de doelgroep waar een ieder voor verantwoordelijk is. Overkoepelende zaken worden opgepakt door de trekker (één van de programmamanagers). Zaken met betrekking tot nader onderzoek en de realisatie van huisvesting worden elders binnen het fysieke en/of sociaal domein belegd.

Activiteiten/processtappen

- **Dashboard** (al bestaand).

In het dashboard worden de volgende gegevens verzameld en weergegeven

- Aantal te huisvesten personen per (doel)groep tot 2030
- Alle (bewoners) ideeën en initiatieven voor aanvullende huisvesting
- Alle mogelijkheden die we binnen onze gemeente zelf zien, bijvoorbeeld leegstaande panden, beschikbare gronden, tiny houses, verplaatsbare woningen, flex-oplossingen e.a.

- **Screening en selectie huisvestingsoplossingen (of woontafel).**

Het bestaande screeningsoverleg wordt voor het afstemmingsoverleg verbreed van statushouders naar de doelgroepen MO, BW en AWZ. Waar passend kan een combinatie gemaakt worden met regulier woningzoekenden als starters en jongeren.

- **Nader onderzoek en realisatie huisvestingsprojecten.**

Na screening en selectie moeten de geselecteerde huisvestingsoplossingen nader worden onderzocht en gerealiseerd. Hiervoor worden benodigde capaciteit en financiën in beeld gebracht (zie verder onder 'personele inzet' en 'financiën').

Personele inzet

Het uitgangspunt is dat de meeste werkzaamheden uit de hier geschetste aanpak binnen bestaande functies en structuren kunnen worden opgepakt. Echter, na selectie van potentieel geschikte oplossingen start een proces van onderzoek en realisatie. Dit is een omvangrijk proces waarvoor naar verwachting geen capaciteit beschikbaar is vanuit bestaande formatie.

Financiën

Voor aanvullende oplossingen voor (tijdelijke) huisvesting van statushouders zijn middelen beschikbaar vanuit het rijk. Voor aanvullende oplossingen voor de doelgroepen van BW, MO en AWZ geldt dit tot op dit moment nog niet, alhoewel de urgentie steeds meer gevoeld wordt, ook in de politiek en langzaam maar zeker subsidiemogelijkheden komen.

Voor de financiering en dekking van de realisatie van de reguliere woningbehoefte vanuit het programma Wonen wordt dit najaar een voorstel aan college en raad voorgelegd. Daarin wordt uitgegaan van een mix van subsidie van derden en inzet van eigen middelen van de gemeente.

Dit vraagt van de programmamanagers en projectleiders om te zoeken naar zoveel mogelijk financiële bronnen waaruit geput kan worden om Wonen voor iedereen mogelijk te maken.

Zodra de haalbaarheid van woonoplossingen in kaart worden gebracht, wordt het daarbij passende financiële plaatje ook in beeld gebracht.

Tot slot

De urgentie vraagt van ons dat integraal werken volgens een solide, gedragen aanpak om ervoor te zorgen dat statushouders worden gehuisvest en dakloosheid voor de doelgroepen BW, MO en AWZ wordt voorkomen en krachtig wordt teruggedrongen. Ook willen we dat regulier woningzoekenden waaronder starters en jongeren aan bod komen op de woningmarkt. Met deze aanpak Wonen voor iedereen willen we hieraan concreet invulling geven.

Bijlage: aanpak Wonen voor iedereen; in beeld

